

PLAN VAN
AANPAK

DORPSPUNT

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Gedeputeerde Kurt Moens (Provincie Oost-Vlaanderen)
Sofie Vandelannoote (Veneco)

Redactie

Carlo Spillebeen (Provincie Oost-Vlaanderen)
Benjamin Descamps (Veneco)

Liva Goedertier (Provincie Oost-Vlaanderen)
Tanja Termote (Provincie Oost-Vlaanderen)
Hilde Vanfleteren (Provincie Oost-Vlaanderen)

Jaar van uitgave

2020

Copyright

© Regionetwerk Gent

In samenwerking met:

REGIO
NETWERK
GENT

Sint-Laureins
buitengewoon natuurlijk

maldegem

 provincie
Oost-Vlaanderen

 VENECO

 gent:

BGTS-kanaalzone.eu
EVERGEM-GENT-TERNEUZEN-ZELZATE

ESF
INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST

Europese Unie

 Vlaanderen
is werk

Voorwoord

Heel wat dorpen kampen met een verlies aan sociale en economische functies. In die mate dat de leefbaarheid onder druk komt te staan. De bakker en buurtwinkel zijn verdwenen, het café heeft zijn deuren gesloten. De plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten zijn er niet meer. Een dorpspunt is een manier om daar een antwoord op te bieden.

Een dorpspunt is een ontmoetingsplek waar verschillende producten en diensten worden aangeboden. Het is een plek die inspeelt op lokale noden. Daarom is een dorpspunt steeds op maat van het dorp.

Natuurlijk kan je niet zomaar een dorpspunt realiseren. Daar gaat een heel traject met verschillende stappen aan vooraf. Dit plan van aanpak brengt die stappen in kaart. Het is geschreven voor lokale besturen die eraan denken om zelf een dorpspunt te beginnen. We onderzoeken welke dorpen in aanmerking komen voor een dorpspunt. En wat inwoners precies van hun dorpspunt verwachten. Hoe je een dorpspunt effectief realiseert, behandelen we hier niet. Daarvoor verwijzen we graag naar het Netwerk Duurzame Mobiliteit.

Het plan van aanpak is opgebouwd uit 7 hoofdstukken. Elk hoofdstuk gaat in op verschillende aspecten van het traject. We proberen zoveel mogelijk tips mee te geven. Daarnaast hebben we heel wat bijlagen bij het plan gestopt met sjablonen en extra informatie. Op die manier ben je volledig 'uitgerust' om er zelf aan te beginnen.

We hebben dit plan getest in twee dorpen in Oost-Vlaanderen: Middelburg (Maldegem) en Waterland-Oudeman (Sint-Laureins). Dat heeft ons toegelaten om het plan verder op te laden en te verfijnen. We willen de bevoegde besturen en de inwoners van beide dorpen hartelijk bedanken voor hun steun en medewerking.

Daarnaast willen we een woord van dank richten aan Data & Analyse van de Provincie Oost-Vlaanderen die ons heeft geholpen met de omgevingsanalyse en de enquête, en Ministry of Makers waarmee we samen de participatiesessies hebben uitgewerkt.

We wensen iedereen die aan de slag gaat met dit plan van aanpak veel succes toe. Genoeg gepraat! We vliegen erin...

Regionetwerk Gent

Dit plan van aanpak kwam tot stand binnen het project 'Versterkt Streekbeleid' en werd meegefinancierd door het Europees Sociaal Fonds en de Vlaamse Overheid.

Inhoudstafel

1. Beschrijving	5
1.1 Probleemstelling	5
1.2 Doelstelling	5
1.3 Doelgroep	5
1.4 Op te leveren resultaat	6
2. Begrippen	7
2.1 Dorpspunt	7
2.2 Voorzieningen	9
2.3 Diensten	9
2.4 Leefbaarheid	9
2.5 Faciliteiten	9
3. Traject	10
3.1 Doorlichting dorpen	11
3.2 Lokale behoefteanalyse	12
3.2.1 Omgevingsanalyse	12
3.2.2 Enquête	15
3.2.3 Participatie	18
3.3 Realisatie	22
4. Beheersing	23
4.1 Tijd	23
4.2 Kosten	24
4.3 Organisatie	24
4.4 Opvolging	25
5. Risicoanalyse	26
6. Communicatieplan	27
7. Bijlagen	28

1

Beschrijving

1.1 Probleemstelling

Heel wat dorpen kampen met een verlies aan sociale en economische functies. Waar vroeger ieder dorp een bakker, een slager en een café had, is dat op vandaag niet meer zo. In sommige dorpen zijn zelfs alle voorzieningen verdwenen. Als inwoners boodschappen willen doen, gebruik willen maken van diensten of elkaar willen ontmoeten, moeten ze uitwijken naar een ander dorp of naar de stad. Dat is vooral problematisch voor inwoners die niet of minder mobiel zijn. Zij zijn volledig aangewezen op diensten aan huis, burens en familie en het openbaar vervoer. Vaak is het openbaar vervoer onvoldoende uitgebouwd, wat de problematiek verder aanscherpt. De leefbaarheid in deze dorpen komt hierdoor in het gedrang.

Als we de leefbaarheid van deze dorpen willen garanderen dan moeten we een basisaanbod van goederen en diensten terugbrengen naar het dorp. Dat kan via een dorpspunt! Het is tevens een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

1.2 Doelstelling

We willen achterhalen welke dorpen in aanmerking komen voor een dorpspunt. Op lokaal niveau willen we onderzoeken of een dorpspunt nodig en wenselijk is, welke invulling het moet krijgen en hoe het moet functioneren.

1.3 Doelgroep

De doelgroep zijn de inwoners van het dorp. We bedoelen daarmee niet enkel de inwoners die wonen in het centrum van het dorp, maar ook de inwoners die wonen rond het dorp en zich met het dorp identificeren.

Tips

- Kies 'de deelgemeente' als afbakening voor de doelgroep. De deelgemeente biedt het voordeel dat het een duidelijke en praktische afbakening is. Heel wat inwoners identificeren zich bovendien met de grenzen van de deelgemeente. Er zijn ook heel wat statistieken op dit niveau terug te vinden, wat belangrijk is voor de omgevingsanalyse (zie 3.2.1). Werk je liever met een andere afbakening? Puzzel dan met de statistische sectoren en neem één of meerdere samen.
- Denk grondig na over de afbakening van je doelgroep. Dit is een belangrijke eerste stap en heeft heel wat gevolgen voor het verdere verloop van het traject.

1.4 Op te leveren resultaat

We willen een rapport opleveren dat een antwoord biedt op de vragen die werden gesteld in de doelstelling.

Tips

- Bepaal zelf op welke manier je de resultaten wil opleveren en spreek dit goed door met het College. Misschien volstaat een A4'tje of een korte PowerPoint. Bespreek ook wat in het rapport moet staan en hoe gedetailleerd je het moet uitwerken.
- Maak afspraken over wie het rapport mag en kan lezen. Krijgen de inwoners van het dorp inzage of is het enkel en alleen bedoeld voor de gemeente? Dit bepaalt mee de inhoud en vorm van het rapport.

2

Begrippen

In dit plan van aanpak komen verschillende begrippen aan bod. Hieronder geven we telkens mee wat we eronder verstaan.

2.1 Dorpspunt

2.1.1 Wat is een dorpspunt?

Een dorpspunt is een ontmoetingsplek waar producten en diensten worden aangeboden. Het punt speelt in op lokale noden en voorziet in een basisaanbod.

- Een dorpspunt is een dynamisch gegeven en evolueert voortdurend. Inwoners geven vorm aan het punt. Zij zijn de drijvende (en sturende) kracht.
- Dorpspunten komen voor in verschillende maten en vormen. Geen enkel dorpspunt is gelijk! Een dorpspunt is altijd maatwerk.
- Een dorpspunt kan ook worden opgericht in een buurt of wijk van een stad. De basisgedachte moet weliswaar dezelfde zijn: een punt dat inspeelt op lokale noden. Uiteraard weten we dat de problematiek in een stad anders is dan in een dorp. In dit plan van aanpak richten we ons op de realisatie van dorpspunten in een dorpsomgeving.

2.1.2 Waar vindt het concept zijn oorsprong?

Het concept 'dorp' vindt zijn oorsprong in Barmen (Duitsland). Daar ontwikkelde de leraar Heinz Frey voor het eerst een dorpspunt of Dorv-Zentrum zoals het daar wordt genoemd. Zijn beweegredenen waren dezelfde als die aangehaald in de probleemstelling. Het dorp die zijn functies verloor en heel wat inwoners die daardoor ook hun dagelijkse ontmoetingsplaatsen verloren.

Het dorpspunt van Frey is gestoeld op vijf pijlers: levensmiddelen, diensten, sociaal-medische zorg, culturele evenementen en communicatie. Je kan er onder meer dagverse producten kopen van de lokale boer, er is een café met free wifi, een fax, een kopieerautomaat en een geldautomaat. Daarnaast is er een tandarts, een eerstelijnsarts, een aanbod aan reispakketten, de mogelijkheid om je auto te registreren, advertenties te plaatsen in lokale magazines ... Maar bovenal is het een ontmoetingsplek!

Intussen richtte Frey een consultancybedrijfje op en werd dorpspunt als concept uitgerold in vijftig andere Duitse dorpen en stadswijken. De diensten en voorzieningen zijn steeds op maat van het specifieke dorp of van de buurt. Inwoners worden telkens betrokken om er een duurzaam en rendabel project van te maken.

DORV staat voor 'Dienstleistung und Ortsnahe Rundum Versorgung'.
Meer informatie vind je op : <https://dorv.de/>.

2.1.3 What's in a name?

Soms spreekt men niet van een 'dorpspunt' maar van een 'buurtpunt', 'dorpshuis' of zelfs 'dorpshub'. In wezen belichamen deze begrippen allemaal hetzelfde en gaan ze uit van hetzelfde concept. In dit plan van aanpak gaan we verder met de benaming 'dorpspunt'.

2.1.4 Wat zijn de voordelen van een dorpspunt?

- Je brengt een basisaanbod van goederen en diensten terug lokaal.
- Je haalt het aantal vervoerskilometers naar omlaag. Bewoners hoeven niet langer de auto te nemen om bv. brood te halen of vuilniszakken te kopen.
- Je stimuleert ontmoeting en werkt aan het sociaal weefsel van het dorp. Nieuwkomers kunnen er terecht voor een babbel, een welkomstpakket... Ouderen kunnen er een praatje slaan.
- Je ondersteunt het dorpsleven en prikkelt maatschappelijk en sociaal commitment.
- Je maakt zelfstandigheid en zelfbeschikking mogelijk. Niet alleen voor inwoners op leeftijd, maar ook voor alleenstaanden en éénoudergezinnen.
- Je boost lokale handelaars en producenten door hun producten in het dorpspunt aan te bieden en zo het verhaal van korte keten te onderschrijven.

2.1.5 Welke invulling kan je geven aan een dorpspunt?

Een dorpspunt kan je invullen op verschillende manieren. Het is vooral belangrijk dat je inspeelt op lokale noden en producten en diensten aanbiedt waar er vraag naar is.

In bijlage vind je een tabel waarin we op basis van het DORV-concept, aangevuld met eigen ideeën, een opsomming hebben gemaakt van producten die inwoners kunnen kopen, diensten waarvan ze kunnen gebruik maken en sociaal-culturele activiteiten waaraan ze kunnen deelnemen in het dorpspunt. We geven potentiële partners mee en inspirerende voorbeelden. Andere invullingen zijn uiteraard ook mogelijk. *The sky is the limit!*

2.1.6 Voorbeelden

In Vlaanderen zijn er heel wat voorbeelden van dorpspunten. Elk zijn ze op hun manier ontstaan en leggen ze eigen accenten. Veel hangt af van de initiatiefnemers en van de noden die zich lokaal stellen.

Twee voorbeelden die goed aansluiten bij het initieel concept van DORV en die naast het aanbieden van allerlei voorzieningen ook inzetten op ontmoeting, zijn:

- Dorpspunt in Beveren aan de IJzer (Alveringem): <https://www.delovie.be/dorpspunt-in-beveren/>;
- Château Superette (Dadizele): <https://marienstede.be/chateau-superette/>.

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen zijn fysieke punten waar producten worden verkocht, maar waar ook allerlei diensten worden aangeboden. Denk aan een bakker, een slager, een bank, een dokter, een dienstencentrum, een toeristisch infopunt, een fietsenmaker ...

2.3 Diensten

Diensten omvatten algemene diensten (bv. verzekeringen, dienstverlening van de overheid ...) sociale diensten (thuiszorg, vakbond, OCMW-kantoor, interimkantoor ...), medische diensten (huisdokter, kinesist, tandarts ...), culturele diensten (cultuurcentrum, bezoekerscentrum, museum) en diensten gericht op vrije tijd en ontspanning (bioscoop, horeca, speelplein ...).

2.4 Leefbaarheid

Leefbaarheid is een ruim begrip. In dit plan van aanpak definiëren we leefbaarheid als de mate waarin een dorp aantrekkelijk en/of geschikt is om er te wonen in termen van aanwezige voorzieningen en diensten.

2.5 Faciliteiten

Faciliteiten zijn diensten en producten die in een specifieke vorm worden aangeboden. Belangrijk daarbij zijn frequentie en de doelgroep op wie ze gericht zijn.

Enkel voorbeelden van faciliteiten:

- M.b.t. brood: een broodautomaat, een dagelijkse broodronde, verkoop in een winkel, een afhaalpunt waar bestellingen kunnen worden opgehaald...
- M.b.t. ontmoeting: een wekelijkse yoga-sessie, een dorpscafé dat dagelijks open is van 16u tot 21u, een dorpsparlement, koffieklets iedere donderdagnamiddag met taart en gebak...
- M.b.t. bereikbaarheid: een boodschappenbus 1x per week, Uber Locale, elektrische fietsen die senioren kunnen ontlenen, deelsysteem wagens...

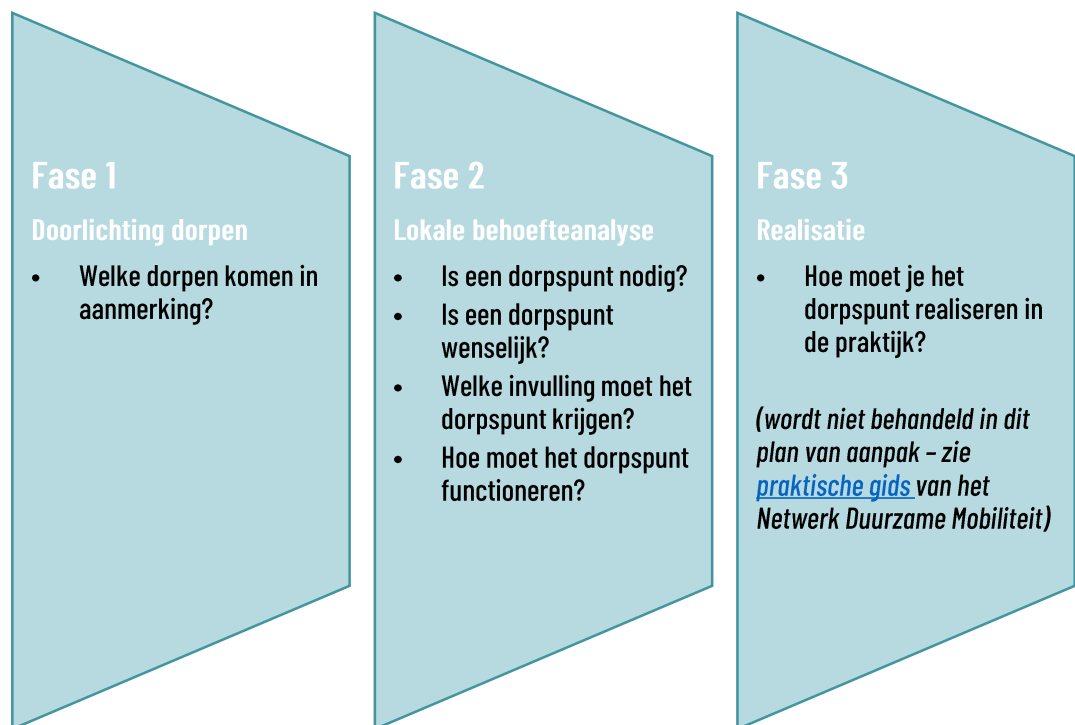
3

Traject

Het traject om tot een dorpspunt te komen, is geïnspireerd op de methodiek die werd uitgerold binnen Dorv. Daar ging men uit van drie verschillende fasen. Hier nemen we die drie fasen over, maar geven we er een iets andere invulling aan.

In de eerste fase lichten we de dorpen door en onderzoeken we welke dorpen in aanmerking komen voor een dorpspunt. In de tweede fase onderzoeken we op het niveau van het dorp wat de lokale behoeften zijn, of een dorpspunt wenselijk is en hoe dit punt moet worden ingevuld en moet functioneren. In de laatste fase gaan we over tot de effectieve realisatie van het dorpspunt. In dit plan van aanpak wordt deze fase niet uitgewerkt. Het Netwerk Duurzame Mobiliteit heeft hier immers al een [praktische gids](#) voor gemaakt.

Iedere fase vertrekt van één of meerdere vragen die worden gesteld. Hieronder vind je een schematische weergave van het traject.

Schema: fasering

3.1 Doorlichting dorpen

In de doorlichtingsfase onderzoeken we welke dorpen in aanmerking komen voor een dorpspunt. We willen dus weten welke dorpen weinig of geen voorzieningen hebben zowel lokaal als in de buurt en/of die voorzieningen moeilijk bereikbaar zijn.

Om deze dorpen te bepalen, gebruiken we de studie van de Provincie Oost-Vlaanderen naar de ruimtelijke profielen van woonconcentraties. In die studie wordt zowel het voorzieningenniveau als de knooppuntwaarde van woonconcentraties (en dus dorpen) in kaart gebracht.

3.1.1 Hoe haal je die informatie uit de studie?

In de studie wordt gewerkt met een matrix waarin dorpen worden aangeduid volgens hun voorzieningenniveau en knooppuntwaarde. Het voorzieningenniveau is de mate waarin voorzieningen zowel lokaal als in de buurt aanwezig zijn, dus niet enkel in het dorp. Knooppuntwaarde is de mate waarin het dorp ontsloten is via wegen (incl. fietssnelwegen, bootoverzetten, ...) en het openbaar vervoer. De dorpen die in aanmerking komen voor een dorpspunt zijn de dorpen met een beperkt voorzieningenniveau en een beperkte knooppuntwaarde. Dit zijn de dorpen die volgens de matrix het dichtst gelegen zijn bij het nulpunt en dus in het gele kwadrant liggen.

Voorzieningenniveau	Zeer goed	Blue	Dark Blue	Pink	Purple
	Goed	Light Blue	Blue	Pink	Light Purple
	Matig	Yellow	Olive Green	Orange	Red
	Beperkt	Yellow	Olive Green	Orange	Red
		Beperkt	Matig	Goed	Zeer goed
		Knooppuntwaarde			

Matrix

3.1.2 Waar kan je de studie opvragen?

Je kan de studie 'Opmaak van een ruimtelijk profiel voor de woonconcentraties in Oost-Vlaanderen' opvragen bij de dienst Ruimtelijke Planning (cel Beleidsvorming) van de Provincie Oost-Vlaanderen. Zij kunnen je eveneens meer uitleg geven over de context van de studie, de gebruikte parameters en de wijze waarop je de studieresultaten moet interpreteren.

Tips

- Meestal weet je instinctief of een dorp in aanmerking komt. Toets je buikgevoel af aan de hand van de resultaten van deze studie.
- Sluit dorpen die hoger worden ingeschaald in de matrix bij voorbaat niet uit. Soms is dit te wijten aan één of meer parameters waarop het dorp beter scoort, terwijl een dorpspunt toch aangewezen is.
- De resultaten van deze studie vervangen de lokale behoefteanalyse (fase 2) niet. In de studie wordt namelijk niet gepolst naar wat inwoners missen en dus willen. Zie de studie dus als een opstap naar de behoefteanalyse.

3.2 Lokale behoefteanalyse

In de lokale behoefteanalyse gaan we verder op de resultaten van de doorlichtingsfase. We onderzoeken op dorpsniveau welke de noden zijn van de inwoners en trachten te achterhalen of en hoe een dorpspunt daarop kan inspelen. Het gaat dus om de wenselijkheid van zo'n punt, de invulling en het functioneren ervan.

In de analyse worden drie stappen doorlopen: (1) omgevingsanalyse, (2) enquête en (3) participatie. Samen geven ze een antwoord op de onderzoeksvragen.

3.2.1 Omgevingsanalyse

In de omgevingsanalyse verzamelen we gegevens van verschillende indicatoren. Op die manier krijgen we zicht op de objectieve context waarin het dorp zich bevindt en kunnen we de resultaten van de enquête beter begrijpen en situeren.

De domeinen waarop de indicatoren betrekking hebben zijn ruimtelijke situering, demografie, onderwijs, werk, inkomen, winkels voor dagelijkse aankopen, diensten, sociaal-culturele activiteiten en mobiliteit. De indicatoren staan in relatie tot de thema's die bevestigd worden in de enquête. In bijlage vind je een overzicht van alle indicatoren per domein. Voor iedere indicator geven we ook mee op welk niveau je de gegevens het best verzamelt, wat de bron is en waar je de gegevens kunt opvragen. Om de resultaten achteraf beter te kunnen interpreteren, geven we ook mee welke indicatoren je bij voorkeur benchmarkt ten opzichte van de gemeente.

Bij het analyseren van de gegevens moeten we onszelf verschillende vragen stellen. Daarbij houden we telkens het objectief van een dorpspunt in gedachte. We geven op pagina 13 en 14 mee welke vragen dit zijn.

Finaal trekken we een conclusie waarbij we kort samenvatten wat we uit de omgevingsanalyse hebben geleerd. Een mogelijke conclusie is de volgende:

"Het dorp X is een kleine kern gelegen in gemeente Y tegen de Nederlandse grens. De bevolking is er sterk vergrijsd. Voorzieningen zijn zeer schaars. Er is wel een kleuterschool en een lagere school. Verder zijn er nog enkele sociaal-culturele voorzieningen waaronder een café en twee voetbalvelden. Het openbaar vervoer beperkt zich tot één busverbinding van de Lijn. Deze verbindt het dorp met de steden W en Z. De dienstverlening is zeer beperkt. Inwoners zijn voor hun behoeften hoofdzakelijk op zichzelf aangewezen en moeten uitwijken naar grotere kernen en steden in de buurt. Dit is problematisch voor inwoners die minder of niet mobiel zijn. Zij moeten beroep doen op diensten aan huis of moeten de hulp inschakelen van burens, vrienden en familie."

Vragen per domein ...

Ruimtelijke situering

- Hoe is het dorp gesitueerd ten opzichte van andere steden en gemeenten?
- Ligt het dorp in een landelijk gebied of maakt het deel uit van een (ver)stedelijk(t) gebied of van een industrielandchap (denk bijvoorbeeld aan de Gentse Kanaalzone).
- Zijn er gebouwen met een belangrijke historische waarde? Bv. een burcht, een kasteel, een kerk, een grote hoeve ...
- Welke structuur heeft het dorp? Kijk naar het stratenplan (concentrisch opgebouwd, langs één straat ...).
- Zijn er belangrijke landschappelijk structurerende elementen die een invloed hebben op de bereikbaarheid van het dorp bv. een autosnelweg, een kanaal, een groot natuurgebied, een rivier (bv. de Schelde).

Demografie

- Heeft het dorp een groeiende of een krimpende bevolking?
- Hoe is de verdeling van de bevolking naar leeftijd? Hebben we te maken met een dorp dat vergrijsd of is er net een verjonging bezig? - De demografie van het dorp bepaalt in sterke mate de noden en de invulling die we moeten geven aan het dorpspunt.
- Hoe divers is de bevolking? Zijn er veel inwoners met een niet-Belgische nationaliteit?
- Hoe is de samenstelling van de gezinnen? Zijn mensen op zichzelf aangewezen of kunnen ze beroep doen op een partner of andere personen die inwonen? - Focus op éénoudergezinnen en alleenstaanden. Zij zijn het meest gebaat met een lokaal basisaanbod en dus een dorpspunt.
- Zijn er veel nieuwkomers? En wat met het aantal vertrekkers? - Opgelet! Nieuwkomers hebben dikwijls moeite om zich te integreren. Vaak zijn hun noden en wensen ook anders. Veel nieuwkomers kiezen bewust om te wonen in een dorp waar weinig voorzieningen zijn.

Onderwijs

- Is er een kleuterschool en een basisschool aanwezig in het dorp?
- Hoeveel leerlingen van het dorp zitten in het basisonderwijs en het secundair onderwijs? Waar gaan die leerlingen naar school (in het eigen dorp, een dorp in de buurt, een andere gemeente ...)? - Dit is belangrijk met betrekking tot kinderopvang, maar ook om te carpoolen ...

Inkomen en tewerkstelling

- Hoe zit het met het netto mediaan inkomen? Zijn de inwoners eerder rijk of arm? - Hieruit zullen andere noden voortkomen.
- Wat is de werkloosheidsgraad en zijn er veel inwoners met recht op een tegemoetkoming uit de verplichte ziekteverzekering?

Mobiliteit

- Hoe is de dienstverlening van het openbaar vervoer? Is die beperkt of uitgebreid? Met welke steden en gemeenten is het dorp verbonden? Hoe frequent rijden de bussen en treinen? Wanneer rijden die? - Dit is van groot belang voor de bereikbaarheid van allerlei voorzieningen.
- Zijn er belangrijke verbindingswegen zoals autosnelwegen en steenwegen waar inwoners gebruik van kunnen maken?
- Kunnen inwoners aan deelmobiliteit doen (bv. autodelen, fietsen delen...)? - Een dorpspunt kan daarop inspelen.

Dagelijkse aankopen, diensten en activiteiten

- Zijn er winkels in het dorp waar inwoners terecht kunnen voor dagelijkse aankopen? Denk aan een bakker, een supermarkt, een slager, een apotheek.
- Is er een markt in het dorp? Welke markten worden gehouden in de buurgemeenten en naburige steden?
- Welke diensten zijn aanwezig met een fysiek punt in het dorp?
- Worden er sociale en culturele activiteiten georganiseerd in het dorp? Zijn er verenigingen? - Krijgen de inwoners met andere woorden de kans om elkaar te ontmoeten en samen te komen?

Tips

- Je vindt een heleboel relevante cijfers op provincies.incijfers.be. In enkele muisklikken maak je cijfertabellen, grafieken en kaarten. Je kan de gegevens bovendien makkelijk exporteren naar verschillende bestandstypes (Excel, afbeelding, Word, pdf...).
- Werk samen met Data & Analyse van de Provincie Oost-Vlaanderen en krijg kant en klaar gegevens toegestuurd m.b.t. demografie, onderwijs, inkomen en tewerkstelling. Deze dienst biedt ook ondersteuning bij de interpretatie van de gegevens. Contact: data.analyse@oost-vlaanderen.be | 09/267.75.15.
- Stem af met het College hoe uitgebreid de omgevingsanalyse moet zijn.
- Focus in de analyse vooral op de extremen. Dit zijn cijfers die opvallen of de aandacht trekken, omdat ze ver boven of onder het gemiddelde liggen of sterk afwijken van de benchmark. Heb ook aandacht voor evoluties op lange termijn (bv. vergrijzing).

3.2.2 Enquête

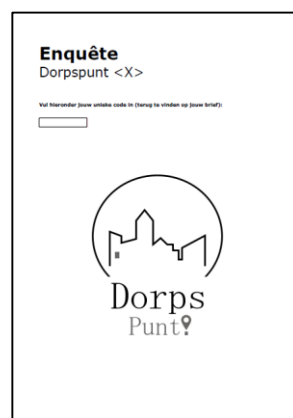
De enquête peilt naar de mening van de inwoners en is een belangrijke stap in de behoefteanalyse. Verschillende van de onderzoeksvragen worden door de enquête volledig of gedeeltelijk beantwoord.

Vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit zes delen waarin verschillende thema's worden bevraagd. De volgorde van die delen is niet zomaar. Er zit een verhaal in. Zo stellen we in **deel 1** enkele algemene vragen die de respondenten moeten profileren en gaan we vervolgens in **deel 2** in op het thema van verbondenheid, contact en verhuis. Hier brengen we het sociaal weefsel van het dorp in kaart. Uit de vragen in dit deel zal blijken of we met het dorpspunt wel of niet moeten inzetten op ontmoeting. In **deel 3** gaan we in op het luik van voorzieningen: welke voorzieningen missen de inwoners, hoe vaak maken ze er op vandaag gebruik van en waar maken ze er gebruik van? We splitsen de voorzieningen op in winkels voor dagelijkse aankopen, markten, algemene diensten, sociale diensten en sociaal-culturele activiteiten. In **deel 4** gaan we in op het thema mobiliteit en bereikbaarheid. We onderzoeken hoe tevreden inwoners zijn met het huidig openbaar vervoer en gaan na in welke mate ze flexibel zijn om zich te verplaatsen. Binnen dit deel polsen we ook naar de bereikbaarheid van voorzieningen. Deel 3 en deel 4 brengen samen de noden in kaart. In **deel 5** stellen we verschillende vragen met het oog op de realisatie van een dorpspunt. Zijn de inwoners het idee van een dorpspunt genegen en vinden ze zo'n punt wenselijk voor het dorp? Indien ja, welke producten en diensten moeten in dit punt worden aangeboden en wanneer moet dit punt open zijn? We sluiten af met twee vragen die peilen naar de bereidheid van inwoners om mee te helpen aan het dorpspunt. In **deel 6**, dat tevens het laatste deel is, stellen we opnieuw enkele vragen die het profiel van de respondenten in kaart brengt. Op het einde van de enquête kunnen de respondenten opmerkingen doorgeven en hun e-mailadres achterlaten als ze verder op de hoogte willen worden gehouden van het onderzoek naar een dorpspunt in hun dorp.

Een overzicht van de verschillende delen en subthema's:

- Deel 1 – Algemene profilering
- Deel 2 – Verbondenheid, contact en verhuis
- Deel 3 – Dagelijkse aankopen, diensten en activiteiten
 - Dagelijkse aankopen
 - Markt
 - Algemene diensten
 - Sociaal-medische diensten
 - Sociaal-culturele activiteiten
- Deel 4 – Bereikbaarheid en mobiliteit
- Deel 5 – Dorpspunt
- Deel 6 – Specifieke profilering

Je vindt de vragenlijst in bijlage.

Brieven

We sturen brieven uit om de enquête bekend te maken. Op die manier zijn we zeker dat alle inwoners op de hoogte zijn. We sturen twee keer een brief. Een eerste keer om de inwoners uit te nodigen de enquête in te vullen en een tweede keer om hen eraan te herinneren als ze dit nog niet hebben gedaan. De eerste keer geven we enkel de link mee naar de online enquête. De tweede keer geven we ook een papieren vragenlijst mee.

De herinneringsbrief wordt twee weken na de uitnodigingsbrief verstuurd. In iedere brief communiceren we een duidelijke deadline. Die valt telkens twee weken na de datum van verzending. Inwoners hebben op die manier een maand de tijd om de enquête in te vullen.

In bijlage vind je een template van zowel de uitnodigingsbrief als de herinneringsbrief.

Doelgroep

We schrijven één persoon aan per gezin. Dit drukt de verzendingskosten, maar geeft ook alle gezinnen één stem. Inwoners worden niet lukraak aangeschreven. Zij worden gekozen op basis van een steekproef die representatief is voor de samenstelling van de bevolking van het dorp op het vlak van leeftijd en geslacht. Voorwaarde is wel dat deze personen 16 jaar of ouder zijn. Iedere inwoner die wordt aangeschreven, krijgt een unieke code. Zo weten we wie een herinneringsbrief moet krijgen en wie in aanmerking komt voor een cadeaubon (zie verder). De code zorgt er ook voor dat inwoners slechts één keer de enquête kunnen invullen.

Adressen

We halen de adressen voor de brieven uit het bevolkingsregister. We trekken de lijst zo dicht mogelijk bij de datum van verzending. Zo vermijden we dat inwoners die bv. verhuisd of overleden zijn alsnog een brief krijgen.

Communicatie

We communiceren de enquête niet enkel per brief maar ook via andere communicatiekanalen. Idealiter is dat via de website van de gemeente, de gemeentelijke Facebookpagina en het infomagazine van de gemeente. We verspreiden eveneens een persbericht.

Cadeaubonnen

Om inwoners extra te motiveren verloten we tien cadeaubonnen van telkens 25 EUR. Met die cadeaubonnen kunnen ze terecht bij lokale handelaars in de buurt. Aangezien er weinig tot geen lokale voorzieningen zijn, zal dat vooral buiten het eigen dorp zijn. Dit stelt de problematiek nog eens op scherp.

Lokaal inzamelpunt

We vragen aan een lokale organisatie of particulier om op te treden als inzamelpunt voor de papieren vragenlijsten. Op die manier besparen we op retourkosten. We opteren daarbij voor een centrale locatie in het dorp die gemakkelijk te bereiken is.

Verwerking van de resultaten

We voeren een weging uit op de resultaten zodat die representatief zijn voor de ganse populatie van het dorp. Antwoorden van groepen die oververtegenwoordigd zijn, krijgen een lager gewicht, terwijl antwoorden van groepen die ondervertegenwoordigd zijn een hoger gewicht krijgen. We baseren ons hiervoor op de parameters geslacht en leeftijd.

Foutenmarge en betrouwbaarheidsniveau

We streven naar een foutenmarge onder de 10%. De foutenmarge is het getal dat in plus en min moeten worden gebracht bij de resultaten van de enquête om te weten hoe de totale populatie van het dorp heeft gereageerd. Als bijvoorbeeld 50% van de respondenten zegt dat een dorpspunt wenselijk is bij een foutenmarge van 10%. Dan weten we dat tussen de 40% en 60% van de inwoners in het dorp een dorpspunt wenst.

Qua betrouwbaarheidsniveau gaan we uit van een niveau van 95%. Dit niveau geeft aan hoe zeker we weten dat de steekproef nauwkeurig de mening vertegenwoordigt van de totale populatie. Als we verder gaan met het voorbeeld van hierboven, dan weten we met een betrouwbaarheidsniveau van 95% - dus met 95% zekerheid - dat tussen de 40% en 60% van de inwoners een dorpspunt wenst.

Om een foutenmarge te hebben onder de 10% bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%, heb je voldoende respons nodig. Online vind je verschillende modules die toelaten om het aantal respondenten te berekenen dat daarvoor nodig is.

Besluit

We vatten de resultaten van de enquête samen en focussen daarbij op de noden die worden aangegeven zowel op het vlak van ontmoeting, voorzieningen als mobiliteit; de wenselijkheid van het dorpspunt; de openingsuren van het punt en de bereidheid van de inwoners om mee te werken aan de realisatie van het dorpspunt.

Tips

- Werk in je online enquête met 'routing' en maak antwoorden verplicht. Zo krijg je betere resultaten en loopt de verwerking nadien een stuk vlotter.
- Nodig in je brieven de inwoners uit om zich in te schrijven voor de participatiesessies (zie 3.2.3). Op die manier sla je twee vliegen in één klap.
- Stel intern iemand aan die optreedt als contactpersoon en de inwoners helpt bij het invullen van de enquête. Zeker voor de online versie is dit belangrijk. Niet alle inwoners zijn even digitaal vaardig.
- Hou er rekening mee dat het soms één à twee dagen duurt vooraleer de brieven bij de inwoners in de bus vallen. Neem dit mee in je planning en het zetten van je deadlines.
- Werk voor het uitvoeren en verwerken van de resultaten van de enquête samen met de dienst Data & Analyse van de Provincie Oost-Vlaanderen (data.analyse@oost-vlaanderen.be | 09/267.75.15). Deze dienst heeft heel wat expertise in huis en kan helpen bij het trekken van de steekproef, het online zetten van de enquête en het verwerken van de resultaten (o.a. weging). Vergeet niet om een protocol af te sluiten als je adresgegevens doorgeeft aan de Provincie. Op die manier ben je GDPR-proof.

3.2.3 Participatie

In de participatiefase organiseren we sessies waarmee we in dialoog gaan met de inwoners. We koppelen niet enkel terug over de resultaten van de enquête, maar denken ook samen na welke faciliteiten in het dorpspunt moeten komen en hoe dat punt moet functioneren.

Twee sessies

We organiseren twee participatiesessies. Het programma en de methodiek van iedere sessie hebben we uitgeschreven in draaiboeken. Je vindt deze in bijlage bij het plan. We geven ook de templates van de verschillende oefeningen mee en de fiches, zodat je zelf vlot aan de slag kan.

De sessies in het kort:

Sessie 1

We kaderen het onderzoek en stellen nog eens op scherp wat een dorpspunt is of kan zijn. We benadrukken dat een dorpspunt maatwerk is, afgestemd op de lokale noden. We koppelen de resultaten terug van de enquête en reflecteren kort. Vervolgens zetten we de inwoners aan het werk en vragen we hen om na te denken over de faciliteiten waarmee ze het dorpspunt willen invullen, vertrekkende van de resultaten van de enquête. Dit gebeurt via een oefening van debattafels. Na de oefening kleven de inwoners sticky dots bij de faciliteiten van hun voorkeur. Op die manier komen we tot een prioriteitenlijst. Helemaal op het einde van de sessie verloten we de cadeaubonnen en nodigen we de inwoners uit voor sessie 2.

Sessie 2

We gaan verder op de resultaten van sessie 1 en herhalen kort wat de bedoeling is van de participatie en van iedere sessie in het bijzonder. We zetten de inwoners opnieuw aan het werk en vragen hen om de top 10 van faciliteiten (uit de prioriteitenlijst) uit te werken via een canvasoefening. In die oefening moeten de inwoners verschillende thema's doorlopen en verschillende vragen beantwoorden. Wat ze doen is een 'business case' opstellen. Finaal pitchen ze hun idee aan de groep.

Sessie 1 – Template debattafels

Sessie 2 – Template canvas

Aanwezigheid bestuur en administratie

Op de sessies zijn zowel het bestuur als de administratie aanwezig. Het is belangrijk dat zij niet sturend optreden. Uiteraard kunnen ze een inleidend woordje of het slotwoord geven. Indien mogelijk geven ze ook aan wat er met de resultaten zal gebeuren eenmaal de behoeftanalyse is afgerond.

Profielfiches en evaluatiefiches

Om het profiel van de deelnemers in kaart te brengen en de sessies te evalueren laten we de deelnemers profielfiches en evaluatiefiches invullen. In de evaluatiefiches polsen we eveneens of deelnemers na de sessie meer of minder achter het idee van een dorpspunt staan in hun dorp.

In bijlage vind je voor beide sessies de templates van zowel de profielfiches als de evaluatiefiches.

Communicatie

We maken de participatiesessies bekend via de website van de gemeente, de gemeentelijke Facebookpagina en het gemeentelijk infomagazine. We versturen ook persoonlijke uitnodigingen per e-mail. We doen dit op basis van de e-mailadressen die we hebben verzameld via de enquête. Indien mogelijk bussen we flyers.

Besluit

In het besluit vatten we de resultaten van de beide sessies samen. In essentie is dat de top 10 van faciliteiten en zijn dat de canvassen die werden uitgewerkt. We proberen ook 'lijnen' terug te vinden die het dorpspunt vorm geven. Op die manier weten we hoe de inwoners het dorpspunt willen invullen en laten functioneren. Verder is het belangrijk op te lijsten wat de verwachtingen zijn van de inwoners naar het bestuur toe en welke rol ze zichzelf toedichten.

Tips

- Organiseer minstens twee sessies. Zo heb je voldoende tijd om in de diepte te gaan en te achterhalen wat de inwoners precies willen. Als inwoners vragende partij zijn voor nog meer sessies, dan staat het je natuurlijk vrij om er extra te organiseren.
- Zorg dat alle inwoners aan bod komen, vooral tijdens de groepsoefeningen. Sommige inwoners moet je stimuleren om hun mening te geven. Anderen moet je net temperen.
- Zorg dat de deelnemers rekening houden met de resultaten van de enquête. Op die manier wordt ook de mening gerespecteerd van bewoners die niet aanwezig zijn.
- Sommige deelnemers willen hun 'ei' kwijt. Ze hebben iets meegemaakt waarover ze misnoegd zijn en willen erover vertellen. Geef hen de kans om dat te doen, maar geef ook aan dat de focus van de sessies ligt op het dorpspunt en de invulling en het functioneren ervan.
- Mix 'oude' en 'nieuwe' bewoners. Laat ze elkaar leren kennen. Ontmoeten begint al tijdens de sessies.
- Hou een goed tempo aan. Sta stil waar nodig, maar verlies niet te veel tijd. Vraag iemand om timekeeper te zijn.
- Voorzie een hapje en een drankje.

Hoe kunnen we uit de resultaten van de lokale behoefteanalyse een antwoord formuleren op de vier onderzoeksvragen?

We halen de antwoorden deels uit de enquête en deels uit de participatiesessies. De omgevingsanalyse dient telkens als objectieve context.

Vraag 1 - Is een dorpspunt nodig?

Het antwoord op deze vraag halen we volledig uit de enquête. Een dorpspunt is nodig als er verschillende noden zijn waarop het dorpspunt kan inspelen. Met noden bedoelen we concreet wat inwoners lokaal missen van voorzieningen en diensten of waar ze ontevreden over zijn. We zoomen daarbij in op de drie centrale thema's van het dorpspunt, namelijk (1) ontmoeting creëren, (2) aanbieden van voorzieningen en diensten en (3) het bereikbaar maken van voorzieningen. Het antwoord op de vraag welke noden er lokaal spelen, krijgen we via de resultaten van verschillende vragen in de enquête:

1. Ontmoeting: vraag 8 en 25
2. Aanbod voorzieningen en diensten: vraag 13, 16, 19, 22 en 25
3. Bereikbaarheid van voorzieningen: vraag 29 en 31

We detecteren een nood wanneer een meerderheid (> 50%) van de inwoners dit als een nood ervaart. Als we helemaal statistisch juist willen zijn, moeten we nog rekening houden met de foutenmarge en uitgaan van een interval. Hou bij de interpretatie van de resultaten rekening met de noden van specifieke doelgroepen. Denk aan jongeren, senioren en ouders met jonge kinderen.

Vraag 2 - Is een dorpspunt wenselijk?

Het antwoord op deze vraag halen we uit de enquête via vraag 32, maar kunnen we nog extra opladen met de antwoorden uit de evaluatiefiches van de sessies. Daar vragen we immers aan de deelnemers of zij na de sessies meer of minder achter het idee van een lokaal dorpspunt staan.

Vraag 3 - Welke invulling moet het dorpspunt krijgen?

Het antwoord op deze vraag halen we enerzijds uit de enquête en anderzijds uit participatiesessie 1.

In de enquête wordt in vraag 33 en 34 gepolst welke producten inwoners zouden kopen en van welke diensten ze zouden gebruik maken in het dorpspunt. De lijst met opties waaruit de inwoners kunnen kiezen is beperkt. Niettemin geeft het resultaat van beide vragen een goeie indicatie over de invulling die de inwoners willen geven aan het dorpspunt.

Nog meer duidelijkheid krijgen we door de resultaten uit de eerste participatiesessie. Tijdens deze sessie moeten inwoners zich namelijk uitspreken over de faciliteiten die ze in het dorpspunt willen. Ze baseren zich daarvoor op de enquêteresultaten (vragen met betrekking op de noden en vragen 33 en 34). Op het einde van de sessie maken de inwoners een prioriteitenlijst en krijgen we een top 10 van faciliteiten, die mee antwoord geeft op de vraag welke invulling het dorpspunt moet krijgen.

Vraag 4 - Hoe moet het dorpspunt functioneren?

Het antwoord op deze vraag halen we voor een stuk uit de enquête, maar halen we vooral uit de tweede participatiesessie.

In de enquête wordt via vraag 35 en 36 gepolst naar de openingsuren van het punt en de mate waarin inwoners bereid zijn om mee te helpen aan het dorpspunt. Andere informatie zoals locatie, financiering, infrastructuur die nodig is, kosten, personeel, hoe men wil communiceren ... halen we uit de canvasoefening van sessie 2.

Tijdens de canvasoefening werken de inwoners per faciliteit een soort van business case uit. Als we die cases kruisen en de lijnen eruit halen die steeds terugkomen dan weten we hoe het dorpspunt moet functioneren. Als bijvoorbeeld vijf van de tien faciliteiten die werden uitgewerkt, aangeven dat er telkens vrijwilligers nodig zijn, dan weten we dat we op zoek moeten naar een ruime equipe van vrijwilligers voor het punt. Hetzelfde gaat op voor financiële middelen die nodig zijn of infrastructuur die gevraagd wordt (elektriciteit, koeling ...).

We hebben het bovenstaande samengevat in een tabel:

Onderzoeksvragen	Stap 1 Omgevingsanalyse	Stap 2 Enquête	Stap 3 Participatie
1. Is een dorpspunt nodig?	objectieve context	Vraag 8, 13, 16, 19, 22, 25, 29 en 31	-
2. Is een dorpspunt wenselijk?	objectieve context	Vraag 32	Evaluatiefiches sessie 1 en 2
3. Welke invulling moet het dorpspunt krijgen?	objectieve context	Vraag 33 en 34	Top 10 faciliteiten sessie 1
4. Hoe moet het dorpspunt functioneren?	objectieve context	Vraag 35 en 36	Canvassen sessie 2

3.3 Realisatie

De manier waarop een dorpspunt gerealiseerd wordt, is sterk afhankelijk van wat er uit de lokale behoefteanalyse komt. Welke invulling willen de inwoners geven aan het dorpspunt, wie moet het punt trekken, hoeveel financiering is nodig?

We hebben dit deel van het traject niet uitgewerkt in het plan van aanpak, aangezien het Netwerk Duurzame Mobiliteit via het project '[Ons Buurpunt](#)' daarvoor al een handige praktijkgids heeft gemaakt. Je kan deze downloaden op hun website. Het staat bol van de tips en verwijzingen naar websites met relevante informatie.

Contactpersoon

Na de behoefteanalyse is het aangewezen om een contactpersoon aan te stellen binnen de gemeente waar inwoners met vragen terecht kunnen.

Welke richting kan de gemeente uitgaan?

De gemeente bepaalt zelf of ze middelen en personeel investeert in het dorpspunt. Ze kan ook beslissen om de realisatie van het punt volledig over te laten aan de inwoners of door te geven aan een externe partij. Zo weten we dat heel wat sociale ondernemingen op zoek zijn naar een dagbesteding voor hun cliënten. De uitbating van een dorpspunt en het verlenen van verschillende diensten aan inwoners past daar perfect in. De gemeente kan polsen bij sociale ondernemingen in de buurt of zij interesse hebben.

Qua financiering kan de gemeente aankloppen bij verschillende instanties waaronder Leader, het Federale niveau, de Koning Boudewijnstichting, allerlei belangenorganisaties en Europa.

Om in de eerste 'nood' te voorzien na de behoefteanalyse is het aangewezen dat de gemeente de inwoners samenbrengt en verder begeleidt tot wanneer die zich georganiseerd hebben of tot wanneer een externe partij de begeleiding overneemt.

Veel formules zijn mogelijk!

Toetreden tot het lerend netwerk van 'Ons buurtpunt, samen en op maat'

Leren doe je vooral van elkaar! Vandaar dat we besturen en initiatieven die werken rond de oprichting van een dorpspunt aanmoedigen om zich aan te sluiten bij het lerend netwerk van '[Ons buurtpunt, samen en op maat](#)'. Je kunt er niet alleen je verhaal kwijt, maar je kan ook samen op zoek gaan naar oplossingen. Een dubbele win!

4

Beheersing

4.1 Tijd

We voorzien een doorlooptijd van 26 weken (ofwel 6 maanden) voor de doorlichting en de behoefteanalyse samen. Daarbij gaan we uit van twee principes:

- We vertrekken van ideale omstandigheden. We houden in de planning geen rekening met verloven of met vakanties. We gaan er ook van uit dat personen die op het project worden ingezet, op het project blijven zitten. Er is geen inwerkingstijd voorzien voor medewerkers die moeten overnemen.
- We werken de stappen van de behoefteanalyse niet chronologisch af, maar laten verschillende acties samen sporen. Op die manier winnen we tijd en stoppen we een goed tempo in het traject.

De planning ziet er als volgt uit:

Fase	Stap	Week van	Tot en met week
Doorlichting dorpen	-	1	4
Lokale behoefteanalyse	1. Omgevingsanalyse	5	10
	2. Enquête	5	19
	3. Participatie	7	26

In bijlage vind je een gedetailleerde planning. We nemen in de planning eveneens de acties op van het communicatieplan.

Tips

- Hou de timing nauwlettend in de gaten en pas de planning aan wanneer de situatie wijzigt. Zo hou je overzicht.
- Las in de zomerperiode een pauze in. Juli en augustus zijn traditioneel de maanden waarin medewerkers en inwoners hun verlof nemen.
- Spreek vooraf de timing door en laat iedereen de deadlines vastleggen in hun agenda. Zo vermijd je discussie en uitstel. Probeer zoveel mogelijk in te plannen aan het begin van het traject. Op die manier heb je datums om naartoe te werken.

4.2 Kosten

Het plan van aanpak is zo opgevat dat we zoveel mogelijk zelf doen. Enkel voor het uitsturen van de enquête en voor de organisatie van de participatiesessies maken we kosten. Hierdoor is de totale kost erg beperkt.

In bijlage vind je een voorbeeld van een kostenraming voor een dorp van 250 gezinnen.

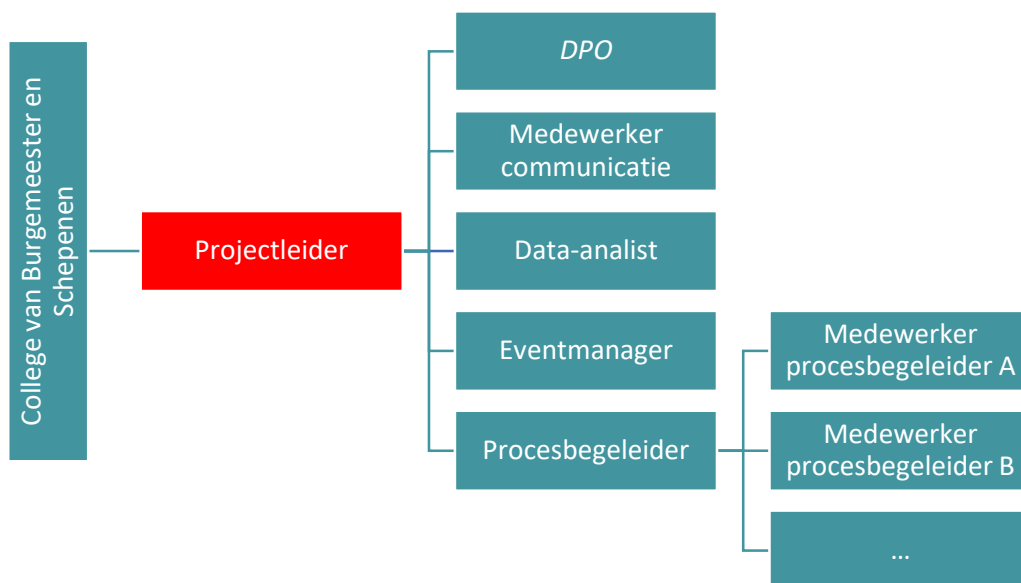
4.3 Organisatie

Voor de uitvoering betrekken we verschillende personen. Elk van hen neemt één of meerdere rollen op. We zorgen ervoor dat de juiste mensen aan tafel zitten en dat alle rollen ingevuld zijn.

In de volgende tabel geven we per rol de verantwoordelijkheden mee:

Rol	Verantwoordelijkheid
College van Burgemeester en Schepenen (CBS)	Neemt beslissingen (nl. welk dorp wordt er gekozen, wanneer wordt het traject gestart, welk engagement neemt de gemeente, wanneer wordt er gecommuniceerd ...), staat de pers te woord en neemt deel aan de sessies
Projectleider	Volgt en 'beheerst' het traject (nl. houdt de timing in het oog, de verschillende fasen, brengt de risico's in kaart, rapporteert aan het College, zit de werkgroepen voor ...)
DPO (data protection officer)	<i>Sluit het protocol af met de Provincie Oost-Vlaanderen voor de uitwisseling van de gegevens (adresgegevens inwoners + leeftijd + geslacht)</i>
Data-analist	Zet de enquête online en verwerkt de resultaten (incl. weging) + verzamelt de gegevens in het kader van de omgevingsanalyse
Communicatiemedewerker	Verzorgt de communicatie (nl. de uitnodigingsbrief en herinneringsbrief, de flyer, artikels in het infomagazine plus alle communicatie online)
Eventmanager	Organiseert de participatiesessies (zaal, logistiek, catering ...)
Procesbegeleider	Begeleidt de participatiesessies
Medewerker(s) procesbegeleider	Ondersteunt de procesbegeleider tijdens de sessies

Het volgende schema illustreert de hiërarchie tussen de rollen. Centraal binnen de uitvoering van het traject staat de 'projectleider'.

Schema: organisatie

4.4 Opvolging

Om alle stappen vlot te doorlopen, is een tijdige en regelmatige afstemming cruciaal. Iedereen die mee werkt, moet op de hoogte zijn van wat zijn/haar rol is, welke verantwoordelijkheden hij/zij heeft en wat de deadlines zijn. Om dat te bekomen werken we met een stuurgroep en een werkgroep.

Stuurgroep

In de stuurgroep zetelen de projectleider en een vertegenwoordiging van het bestuur (CBS). Hier worden resultaten gedeeld en beslissingen genomen die het traject structuur en vorm geven. Er wordt eveneens nagedacht over 'wat na de behoefteanalyse'.

Werkgroep

In de werkgroep zetelen de projectleider en alle andere rollen met uitzondering van de vertegenwoordigers van het CBS. Rollen zoals de communicatiemedewerker en de procesbegeleider zijn op iedere werkgroep aanwezig. Zij moeten op de hoogte zijn van alle beslissingen die worden genomen.

5

Risicoanalyse

In de risicoanalyse brengen we de risico's in kaart die zich kunnen voordoen. We geven ook telkens de maatregelen mee die kunnen getroffen worden en wie verantwoordelijk is (zonder hierbij volledig te willen zijn).

Risico	Maatregel	Verantwoordelijke
Het is niet duidelijk wat het bestuur met de resultaten wil doen.	Dit bespreken tijdens het College en de uitkomst hiervan vastleggen.	CBS
Er zijn onvoldoende financiële middelen om het traject te doorlopen.	Informeren bij de financiële dienst en nagaan wat de mogelijkheden zijn. Het bedrag vastleggen. Uitkijken naar subsidiemogelijkheden en een aanvraag indienen.	Projectleider + CBS
Een fysieke locatie in het dorp om de sessies te houden, ontbreekt.	Vooraf de locaties scouten en eventueel kiezen voor een alternatieve optie bv. de kerk, de kapel, bij een particulier, de hangar van een landbouwer ...	Projectleider + procesbegeleider
De verwachtingen worden niet juist gecommuniceerd naar de inwoners.	Communicatie steeds laten screenen door het bestuur vooraleer uit te sturen.	Projectleider
Inwoners halen de behoefteanalyse aan om hun ongenoegen te uiten over zaken die niet tot de focus van het traject behoren.	In alle communicatie duidelijk zijn over de doelstellingen en in het bijzonder tijdens de participatiesessies.	Projectbegeleider + procesbegeleider
Personen die werken op het traject vallen uit.	Vooraf back-ups aanstellen zodat taken vlot worden overgenomen en verdergezet.	Projectleider

Tip

- Sla deze stap niet zomaar over. Bedenk voor jouw bestuur/administratie wat de mogelijke risico's zijn. Breng ze in kaart en zoek naar een gepaste oplossing.

We communiceren op verschillende momenten doorheen het traject en dit zowel intern als extern.

Voor de externe communicatie stelden we een communicatieplan op. Je vindt dit plan in bijlage. Daarin beschrijven we het doel van onze communicatie, de doelgroep, de boodschap(en) die we de wereld willen insturen, de manier waarop we dat willen doen, de kanalen die we daarvoor gebruiken, het budget dat we nodig hebben, wie wat opneemt en hoe we achteraf evalueren. In bijlage vind je eveneens het logo dat we voor dit traject hebben ontwikkeld en dat je zonder voorwaarden mag gebruiken.

• Burgemeester Franki Van de Moere en schepen Claudine Bonamie bekijken of een dorpspunt in Waterland-Oudeman mogelijk is.

Bevraging van inwoners om hun noden en behoeften kenbaar te maken

WATERLAND-OUDEMAN

Sint-Laureins erkent, net als het regionetwerk Gent, de noodzaak om kleinere dorpen leefbaar te houden. "Samen onderzoeken we momenteel of een dorpspunt in Waterland-Oudeman nodig en wenselijk is", klinkt het in het gemeentehuis.

EMIEL TACK

Hoewel het wat haaks lijkt te staan op de ideeën van de Vlaamse Bouwmeester, willen het regionetwerk Gent, Veneco en de gemeente Sint-Laureins ook de kleinere dorpskernen in de gemeente leefbaar houden.

"Dit was onze insteek om na te gaan of een dorpspunt in onze gemeente een deel van de oplossing zou kunnen bieden", vertellen burgemeester Franki Van de Moere en schepen van Lokale Economie Claudine Bonamie (beiden Samen).

Een dergelijk dorpspunt is een manier om enkele voorzieningen en diensten op bepaalde ontmoetingsplaatsen samen te brengen dicht bij de burgers. Daar kan men dan bijvoorbeeld brood of fruit halen of het kan ook een ontmoetingsplaats zijn.

Veel voorzieningen weg

"Ons werd gevraagd om drie dorpen te zoeken die als testcase konden fungeren. De selectie was met Waterland-Oudeman, Sint-Margriete en Bentille vrij vlug gemaakt. Regionetwerk Gent koos uiteindelijk Waterland-Oudeman om als testcase te dienen."

Een logische keuze, zo bleek. "De jongste jaren zijn heel wat voorzieningen en diensten in de gemeente verdwenen", zegt burgemeester Van de Moere.

"Er is geen bakker meer, geen beenhouwer, geen postkantoor of dagelijks café. Het openbaar ver-

FRANKI VAN DE MOERE

BURGEMEESTER

"De jongste jaren zijn heel wat voorzieningen en diensten in Waterland-Oudeman verdwenen"

voer is er heel beperkt en de bevolking raakt er sterk verouderd. Reden genoeg om even na te gaan of hieraan iets kan veranderd worden. Een dorpspunt zou een grote hulp kunnen zijn."

Om haar doel te bereiken schakelen de drie partners ook de lokale bevolking in. "In de loop van het onderzoek wordt een bevestiging georganiseerd onder de inwoners van Waterland-Oudeman", vult schepen Bonamie aan.

"Hierin kunnen de inwoners van het dorp hun noden en behoeften kenbaar maken. Als na de enquête blijkt dat er financiële middelen nodig zijn van de gemeente voor de uitbouw van een dorpspunt, dan zal op basis van de resultaten bekeken worden hoeveel de gemeente moet of kan vrijmaken."

De invulling van een dorpspunt is evenwel geen vaststaand gegeven. "We organiseren dit helemaal op maat van de noden van de bevolking", verduidelijkt Carlo Spillebeen van de provincie Oost-Vlaanderen.

"Stel dat de bevolking in een dorpspunt brood, groeten of fruit wil ophalen: dat kan. Is er nood aan een kopieermachine: het kan. Blijkt er vraag te zijn naar een sociale ontmoetingsplaats voor een spelletje bingo of kaart: het kan allemaal, als blijkt dat het ook praktisch haalbaar is."

Om het invullen van de enquête te stimuleren, voorziet Sint-Laureins tien Sente(n)bonnen ter waarde van 25 euro.

7

Bijlagen

Bijlage – Invulling
Bijlage – Indicatoren
Bijlage – Uitnodigingsbrief
Bijlage – Herinneringsbrief
Bijlage – Enquête
Bijlage – Sessie 1 – Draaiboek
Bijlage – Sessie 1 – Template – Dagelijkse aankopen en markt
Bijlage – Sessie 1 – Template – Algemene diensten
Bijlage – Sessie 1 – Template – Sociaal-medische diensten
Bijlage – Sessie 1 – Template – Sociaal-culturele diensten
Bijlage – Sessie 1 – Template – Mobiliteit en bereikbaarheid
Bijlage – Sessie 1 – Template – Ingevuld
Bijlage – Sessie 1 – Ideeënparking
Bijlage – Sessie 1 – Profielfiche
Bijlage – Sessie 1 – Evaluatiefiche
Bijlage – Sessie 2 – Draaiboek
Bijlage – Sessie 2 – Canvas
Bijlage – Sessie 2 – Canvas – Ingevuld
Bijlage – Sessie 2 – Profielfiche
Bijlage – Sessie 2 – Evaluatiefiche
Bijlage – Activiteitenplanning
Bijlage – Kosten
Bijlage – Communicatieplan
Bijlage – Logo

ESF-project 'Versterkt Streekbeleid'

Dit plan van aanpak werd ontwikkeld door het Regionetwerk Gent binnen het ESF-project 'Versterkt Streekbeleid.' Het project stelt zich als doel om een ambitieus toekomstperspectief uit te werken voor de Gentse regio en antwoorden te formuleren op uitdagingen waarmee ze geconfronteerd wordt. Deze antwoorden zijn opgedeeld in vijf werkpakketten: (1) grensoverschrijdend werken en ondernemen, (2) de stadsmobiele en klimaatneutrale regio, (3) kernversterking, (4) korte keten en (5) circulaire economie.

Hoe past dit plan van aanpak binnen het ESF-project?

Het plan van aanpak maakt deel uit van het werkpakket 'kernversterking'. Dit pakket heeft als specifiek doel om de leefbaarheid van kernen te verhogen door te voorzien in een basisaanbod van goederen en diensten. Een dorpspunt en een plan van aanpak om zo'n punt te realiseren, spelen daar maximaal op in.

Wat is het Regionetwerk Gent?

Het Regionetwerk Gent is een samenwerkingsverband van 19 steden en gemeenten in de ruime regio van Gent, met name: Aalter, Assenede, Deinze, Destelbergen, De Pinte, Eeklo, Evergem, Gent, Kaprijke, Lievegem, Lochristi, Maldegem, Melle, Merelbeke, Nazareth, Sint-Laureins, Wachtebeke, Zelzate en Zulte. Het netwerk is een initiatief van Stad Gent, Provincie Oost-Vlaanderen, BGTS Kanaalzone en Veneco (i.o. van haar deelnemende gemeenten).

We zetten er
een (dorps)punt
achter!